

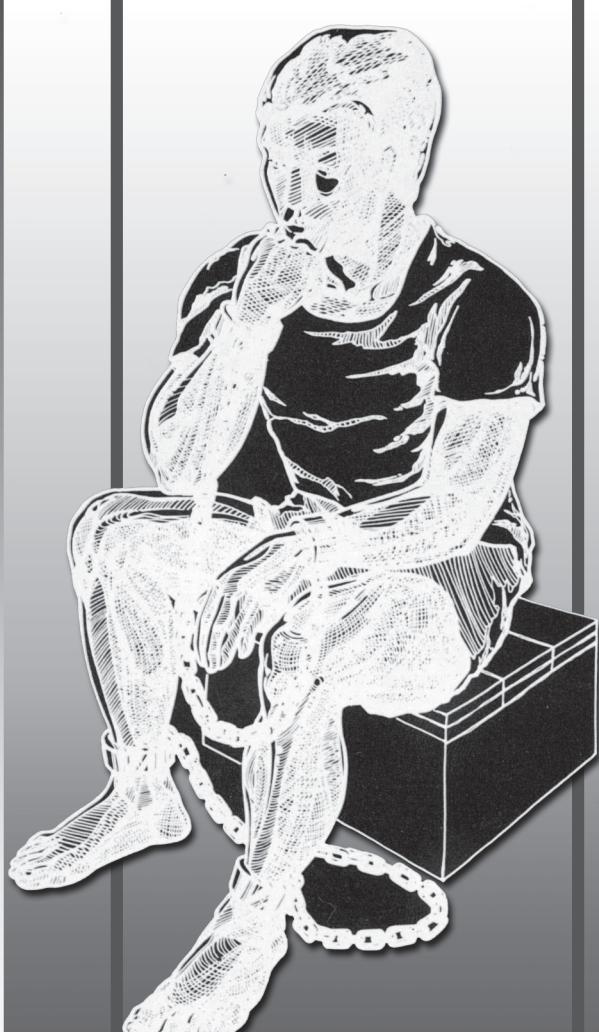
ສາທ්‍යාචාරිතාසන්තර
มหาวิทยาลัยมหิดล

การสอนเสริมครั้งที่ 1
หน่วยที่ 1 - 5

เอกสารโนํตหักนําชุดวิชา

41231

กฎหมายอาญา 1: ภาคบทบัญญัติทั่วไป

Criminal Law 1 : General Principles

(ฉบับปรับปรุง)

ผลงานลิขสิทธิ์

เอกสารโปรดทัศน์ชุดวิชา กว�หมายอาญา 1 การสอนเริ่มครั้งที่ 1

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเริ่ม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเริ่ม ศูนย์โปรดทัศนคึกษา

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 40 ภาค 1/2557

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 1

<u>ชุดวิชา</u>	41231 กฎหมายอาญา 1: ภาคบทบัญญัติทั่วไป
<u>หน่วยที่สอนเสริม</u>	หน่วยที่ 3 การใช้บังคับกฎหมายอาญา
	หน่วยที่ 4 ความรับผิดทางอาญา
	หน่วยที่ 5 ความรับผิดทางอาญา (ต่อ)

ประเด็นสอนเสริม

- เวลา สสถานที่และบุคคลที่กฏหมายอาญาใช้บังคับ
- หลักความรับผิดทางอาญา
- การกระทำโดยเจตนา
- การกระทำโดยประมาท

แนวคิด

- กฏหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง และใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นภายในราชอาณาจักร กับทุกคน ที่อยู่ในราชอาณาจักร
- บุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาต่อเมื่อกระทำโดยเจตนา เว้นแต่กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฏหมายบัญญัติให้ต้องรับผิด เมื่อกระทำโดยประมาท
- การกระทำโดยเจตนา เป็นการกระทำที่ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลของการกระทำของตน
- การกระทำโดยประมาท เป็นการกระทำมิใช้โดยเจตนา แต่ผู้กระทำมิได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควร ตามวิถีและพฤติกรรม

วัตถุประสงค์

- อธิบายการใช้บังคับกฎหมายอาญาได้
- วินิจฉัยความรับผิดทางอาญาของบุคคลได้
- อธิบายการกระทำโดยเจตนาได้
- อธิบายการกระทำโดยประมาthatได้

กิจกรรมสอนเสริม

- แนะนำตัวผู้สอน
- แนะนำเนื้อหาที่จะสอนเสริม
- อธิบายประเด็นสำคัญการใช้กฎหมายอาญา
- ซักถามนักศึกษาเรื่องการใช้บังคับกฎหมายอาญา
- อธิบายประเด็นสำคัญเรื่องความรับผิดทางอาญา
- ตั้งปัญหาเป็นตัวอย่างหรืออุทาหรณ์ให้นักศึกษาวินิจฉัย เรื่องความรับผิดทางอาญา
- ให้นักศึกษาทดลองตอบปัญหากฎหมาย

สื่อการสอนเสริม

1. ชุดการสอนเสริม (สำหรับอาจารย์สอนเสริม)
2. เอกสารโพลีตัคท์ประกอบการบรรยาย
3. แบบประเมินผลความคิดเห็นของผู้รับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักศึกษา
2. ประเมินความรู้ของนักศึกษาจากการตอบปัญหาต่างๆ
3. ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. ประเมินผู้สอนด้วยตนเอง

แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
การสอนเสริมครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้บังคับกฎหมายอาญา และความรับผิดทางอาญา”

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปนี้ทีละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อคำตอบที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้อง นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. กฎหมายอาญามาตราหนึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดทำลายทรัพย์สินต้องระวังโทษจำคุกหกเดือน” บทบัญญัตินี้มีผลประการใด

1. ใช้บังคับได้ เพราะเป็นกฎหมายที่สมบูรณ์
2. ใช้บังคับได้ เพราะกำหนดความผิดและโทษไว้แล้ว
3. ใช้บังคับได้ เพราะผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว
4. ใช้บังคับไม่ได้ เพราะบทบัญญัติที่เป็นความผิดไม่ชัดเจน
5. ใช้บังคับไม่ได้ เพราะมิได้กำหนดความผิดและโทษไว้

2. นายดำกระทำการทำความผิดอาญาฐานหนึ่งแล้วพบหนี้ไปต่อมาภายหลังรัฐบาลได้ตรากฎหมายยกเลิกความผิดฐานนั้น ดังนี้จะเกิดผลประการใด

1. นายด้วยคงมีความผิด แต่ไม่ต้องรับโทษ
2. นายด้วยไม่พ้นจากการเป็นผู้กระทำการทำความผิด
3. ถือว่านายดำเนินคดีต้องคำพิพากษาของศาลว่าได้กระทำการทำความผิด
4. ศาลต้องยกคดีของนายด้วย
5. รัฐจะฟ้องร้องเพื่อลบฐานนายดำเนินคดี

3. กรณีได้เป็นการกระทำการทำความผิดในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา

1. นายเขียวทำร้ายนางแดงในเรือไทยขณะจอดอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา
2. นายเขียวทำร้ายนายแดงในเรือไทยขณะแล่นอยู่ใน่นน้ำสากระดึง
3. นายเขียวทำร้ายนายแดงในเรือไทยขณะจอดอยู่ที่ประเทศลิงค์ปอร์
4. นายเขียวทำร้ายนายแดงในอาคารศายนไทย ขณะบินอยู่เหนือประเทศไทย
5. นายเขียวทำร้ายนายแดงในอาคารศายนไทย ขณะจอดรับผู้โดยสารอยู่ที่สนามบินกัวลาลัมเปอร์

4. การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรกรณีได้ ที่ศาลไทยมีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดได้
  1. นายด่านดักบพบกิร่วมกันทำปลอมธนบตรไทยในประเทศลาว
  2. นายสมิธทำร้ายนายสมชายคนไทยที่กรุงปารีส
  3. นายอิชลักษทรพย์นางสาวเดงคนไทยบนเครื่องบินลิวิลซ์จอดอยู่ที่กรุงโตเกียว
  4. นายอาหมัดยกอกทรัพย์นางขวัญคนไทยที่เมืองริยาด ประเทศซาอุดิอาระเบีย
  5. ถูกทุกข้อ

5. นายฟ้าละเมอใช้มีดแทงนายแดงตาย นายฟ้าต้องรับผิดทางอาญาหรือไม่
  1. ต้องรับผิด เพราะมีผลของการกระทำเกิดขึ้น
  2. ต้องรับผิด เพราะการกระทำการบงค์ประกอบของความผิด
  3. ไม่ต้องรับผิด เพราะนายฟ้าไม่มีการกระทำ
  4. ไม่ต้องรับผิด เพราะกฎหมายยกเว้นความผิดให้
  5. ไม่ต้องรับผิด เพราะกฎหมายยกเว้นโทษให้

6. นายสมเห็นหลวงล่าวของตนกำลังจะมีน้ำ แต่กลับปล่อยให้หลวงจนน้ำตาวยโดยไม่ช่วยเหลือ นายสมมีการกระทำในลักษณะใด
  1. การกระทำโดยด่วน
  2. การกระทำโดยละเว้น
  3. การกระทำโดยนิ่งเฉย
  4. การกระทำโดยรู้ล้ำนึก
  5. การกระทำโดยไม่รู้ล้ำนึก

7. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 221 “ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นต้องระวังโทษ...” จงระบุว่าข้อใดคือองค์ประกอบภายนอกที่มิใช่ข้อเท็จจริง
  1. ผู้ใด
  2. กระทำให้เกิดเพลิงไหม้
  3. จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น
  4. เป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น
  5. บุคคลอื่น

8. กรณีได้ที่ผู้กระทำมีเจตนาประสงค์ต่อผล

1. นายแดงแอบหิบร่มของนายดำไว้ด้วยความลับ
2. นายแดงหิบร่มของนายดำด้วยความลับ
3. นายแดงหิบร่มของนายดำเข้าใจว่าเป็นร่มของตน
4. นายแดงยิงปืนเข้าไปในรถโดยสารประจำทางที่มีคนอยู่
5. นายแดงทำกระถางต้นไม้หล่นถูกนายดำโดยไม่ตั้งใจ

9. กรณีได้เป็นการกระทำโดยพลาด

1. นายดำใช้ปืนยิงนายขาว กระสุนปืนทะลุแขนนายขาว และเนียดจะถูกนายเหลือง
2. นายดำใช้ปืนยิงนายขาวตาย กระสุนทะลุไปถูกสูนนายขาว
3. นายดำใช้ปืนยิงสูน แต่กระสุนพลาดไปถูกนายขาว
4. นายดำเอาก้อนหินข้างถนนต้นนายขาว ก้อนหินถูกนายเหลืองศีรษะแตก
5. นายดำเอาก้อนหินข้างถนนต้นนายขาวบุบ และก้อนหินกระดอนไปถูกกระจกรถชนต้นนายเหลืองแตก

10. กรณีได้เป็นการกระทำโดยประมาท

1. นายลีอิงปืนเข้าไปในรถโดยสารด้วยความคึกคักของ แต่ไม่ถูกใคร
2. นายลีอิงปืนเข้าไปในงานเลี้ยงเพื่อข่มขู่ผู้ที่มาร่วมงาน
3. นายลีจ้องปืนหยอกกล้อภรรยาและลั่นไก กระสุนระเบิดแต่ไม่ถูกภรรยา
4. นายลีจ้องปืนล้อเล่นภรรยาและลั่นไก กระสุนระเบิดถูกภรรยาตาย
5. นายลีเดินสะดุดปืนที่มีความไว กระสุนปืนระเบิดถูกขาตัวเองบาดเจ็บ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.1

ໂຄງສ້າງກລຸ່ມເນື້ອທາງວິຊາ

ກົງໝາຍອານຸາ 1: ການທັບຜູ້ອັດທຳໄປ

ລັກຂະນະທີ່ໄປຂອງກົງໝາຍອານຸາແລະປັບປຸງຂອງກົງໝາຍອານຸາ
(ໜ່ວຍທີ 1)

ອາຊຸາວິທາແລະທັນທວິທາ
(ໜ່ວຍທີ 2.1.3)

ການໃຊ້ບັນດັບກົງໝາຍອານຸາ
(ໜ່ວຍທີ 3)

ຄວາມຮັບຜິດທາງອານຸາ
(ໜ່ວຍທີ 4,5,6)

ການພຍາຍາມກະທຳຄວາມຜິດ
(ໜ່ວຍທີ 7)

ເຫດຜູ້ອັດເວັ້ນຄວາມຜິດ
(ໜ່ວຍທີ 8)

ເຫດຜູ້ອັດເວັ້ນໄທ່
(ໜ່ວຍທີ 9)

ເຫດຜູ້ລົດໄທ່
(ໜ່ວຍທີ 10)

ຜູ້ມື້ລົວນເກີຍວ້າຂອງໃນການກະທຳຜິດ
(ໜ່ວຍທີ 11,12)

ໄທ່ແລະວິທີກາເພື່ອຄວາມປລອດກໍາ
(ໜ່ວຍທີ 14)

ການກະທຳຄວາມຜິດໜາຍອ່າງແລະອາຍຸຄວາມ
(ໜ່ວຍທີ 15)

ໂສຕ້ຫັນ # 1.2

ລຳດັບເນື້ອທານາທີ່ໃນການສອນເສົ່ມຄວັງທີ່ 1

ການໃຊ້ບັນຍາ
(ໜ່ວຍທີ່ 3)

ຄວາມຮັບຜິດທາງອານຸາ
(ໜ່ວຍທີ່ 4)

ຄວາມຮັບຜິດທາງອານຸາ
(ໜ່ວຍທີ່ 5)

ໂສຕ້ຫັນ # 1.3

ການໃຊ້ບັນຍາ

1. ລັກຂະນະການໃຊ້ກົງທານາທີ່
2. ການໃຊ້ກົງທານາທີ່ໃນລ່ວນທີ່ເກື່ອງກັບເວລາ
3. ການໃຊ້ກົງທານາທີ່ໃນລ່ວນທີ່ເກື່ອງກັບພື້ນທີ່

ໂສຕ້ຫັນ # 1.4

ລັກະນະການໃຊ້ກູ່ມາຍອາງຸາ

(ມາດຈາ 2)

- ກູ່ມາຍອາງຸາຕ້ອງມີບຫບຸນູ້ຕີໂດຍຫັດເຈັນ
- ກູ່ມາຍອາງຸາຕ້ອງຕື່ມວາມໂດຍເຄົ່າຮັດ

ໄມ່ມີ ກມ. ໄມ່ມີຄວາມຜິດ ໄມ່ມີໂທໜ

- ກູ່ມາຍອາງຸາຍັນຫັ້ນເປັນຜລວ້າຍແກ່ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດໄມ້ໄດ້

ໂສຕ້ຫັນ # 1.5

ການໃຊ້ກູ່ມາຍອາງຸາໃນສ່ວນທີ່ເກີຍກັນເວລາ

ກຣັນກູ່ມາຍໃໝ່ເປັນຄຸນແກ່ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດ

1. ກູ່ມາຍໃໝ່ຢັກເລີກຄວາມຜິດຕາມກູ່ມາຍເກົ່າ (ມາດຈາ 2 ວຽກສອງ)
  - 1.1 ຜູ້ກະທຳນັ້ນພັນຈາກການເປັນຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດ
  - 1.2 ອື່ນວ່າຜູ້ກະທຳໄມ່ເຄີຍຕ້ອງຄຳພິພາກຊາຫຼືວ່າໃຫ້ພັນຈາກການຖຸກລັງໂທໜ
2. ກູ່ມາຍໃໝ່ແຕກຕ່າງກັບກູ່ມາຍເກົ່າ
  - 2.1 ກຣັນດີຍັງໄມ່ຄື່ງທີ່ສຸດ (ມາດຈາ 3 ວຽກແຮກ)
  - 2.2 ກຣັນດີເຖິງທີ່ສຸດແລ້ວ
    - ກຣັນໂທໜຕາມຄຳພິພາກຊາມີໃໝ່ໂທໜປະຫວາງຊີວິຕ (ມາດຈາ 3(1))
    - ກຣັນໂທໜຕາມຄຳພິພາກຊາເປັນໂທໜປະຫວາງຊີວິຕ (ມາດຈາ 3(2))

ໂສຕທັນ # 1.6

ການໃຊ້ກູ່ມາຍອາງຸາໃນສ່ວນທີ່ເກືອງກັບວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ

ກຮົມວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ

1. ພລັກກາຣໃຊ້ບັງຄັບວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ (ມາຕຣາ 12)

- 1.1 ວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍຕ້ອງເປັນວິທີການທີ່ກູ່ມາຍກຳຫັນດໄວ້
- 1.2 ກູ່ມາຍທີ່ຈະໃຊ້ບັງຄັບຕ້ອງເປັນກູ່ມາຍໃນຂະໜາດທີ່ສາລົມພາກໜາ

2. ວິທີກາຣໃຊ້ບັງຄັບວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ

- 2.1 ກຮົມຢາເລີກວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ (ມາຕຣາ 13)
- 2.2 ກຮົມກູ່ມາຍເປົ້າແລ້ວແປ່ງເປົ້າໃຫຍ່ໃຫ້ກູ່ມາຍເປົ້າວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ (ມາຕຣາ 14)
- 2.3 ກຮົມກູ່ມາຍເປົ້າແລ້ວແປ່ງເປົ້າໃຫຍ່ໃຫ້ກູ່ມາຍເປົ້າວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ (ມາຕຣາ 15)
- 2.4 ກຮົມກູ່ມາຍເປົ້າແລ້ວແປ່ງເປົ້າໃຫຍ່ໃຫ້ກູ່ມາຍເປົ້າວິທີການເພື່ອຄວາມປລອດກັຍຊ່ວຍຮັວ (ມາຕຣາ 16)

ໂສຕ້ຫັນ # 1.7

ການໃຊ້ກົງທາຍອາງຸາໃນສ່ວນທີ່ເກີຍກັບພື້ນທີ່

1. ພລັກດິນແດນ

- 1.1 ການກະທຳຄວາມຜິດໃນຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 4 ວຣຄແຮກ) ນ່ຳໜຶກ
ບນແຜ່ນດິນ, ໄດ້ດິນ
ແມ່ນໍ້າ, ທະເລອານາເຂົດ
- 1.2 ການກະທຳທີ່ໃຫ້ຄົວວ່າກະທຳຜິດໃນຮາຊອານາຈັກ
- 1.2.1 ການກະທຳຄວາມຜິດໃນເຮືອໄທຍ່ໂຫຼວກເຄຫຍານໄທຍ (ມາຕຣາ 4 ວຣຄ 2)
  - 1.2.2 ການກະທຳຄວາມຜິດບາງລ່ວນໃນຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 5 ວຣຄແຮກ ສ່ວນແຮກ)
  - 1.2.3 ຜລແທ່ງການກະທຳຄວາມຜິດເກີດໃນຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 5 ວຣຄແຮກ ສ່ວນທີ່ສອງ)
    - (1) ຜູ້ກະທຳປະປະສົງໃຫ້ຜລນັ້ນເກີດຂຶ້ນໃນຮາຊອານາຈັກ
    - (2) ໂດຍລັກຊະນະແທ່ງການກະທຳຜລທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ອວກເກີດໃນຮາຊອານາຈັກ
  - 1.2.4 ການຕະເຮີຍການຫົ້ວໝາຍມກະທຳຄວາມຜິດນອກຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 5 ວຣຄ 2)
  - 1.2.5 ຕັ້ງການ ຜູ້ໃໝ່ ຢ້ວີ ຜູ້ສັນບັນສຸນໄດ້ກະທຳຄວາມຜິດນອກຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 6)

2. ພລັກອໍານາຈັງໂທະສາກລ (ມາຕຣາ 7)

- 2.1 ກຣນີຄວາມຜິດເກີຍກັບຄວາມມັ້ນຄົງແທ່ງຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 7(1))
- 2.2 ກຣນີຄວາມຜິດເກີຍກັບການກ່ອກກ່ຽວຂ້ອງກ່າຍ (ມາຕຣາ 7(1/1))
- 2.3 ກຣນີຄວາມຜິດເກີຍກັບການປລອມແປລັງຈິນຕຣາ (ມາຕຣາ 7(2))
- 2.4 ກຣນີຄວາມຜິດເກີຍກັບເປັນ (ມາຕຣາ 7(2 ທວີ))
- 2.5 ກຣນີຄວາມຜິດຈຸານຂຶ້ງທຮັພຍແລະປັ້ນທຮັພຍໃນທະເລໜລວງ (ມາຕຣາ 7(3))

3. ພລັກບຸຄຄລ

- 3.1 ກຣນີຄົນໄທຍ່ໂຫຼວກຕ່າງດ້ວຍກະທຳຄວາມຜິດນອກຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 8)
- 3.2 ກຣນີເຈົ້າພັກການຂອງຮູ້ຈຸບາລໄທຍກະທຳຄວາມຜິດນອກຮາຊອານາຈັກ (ມາຕຣາ 9)

ໂສຕ້ຫັນ # 1.8

ກາຮຄໍານຶ່ງຄົງຄຳພິພາກຂາຂອງສາລັກຕ່າງປະເທດ

1. ກຣົມກາຮກະທໍາຄວາມຜິດນອກຮາຊາຈັກ (ມາດຕະ 10)

- 1.1 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄມ້ໄດ້
- 1.2 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄດ້ໂດຍຄໍານຶ່ງຄົງໂທ່ງທີ່ຜູ້ນັ້ນໄດ້ຮັບມາແລ້ວ
- 1.3 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄດ້ໂດຍໄໝຄໍານຶ່ງຄົງຄຳພິພາກຂາຂອງສາລັກຕ່າງປະເທດ

2. ກຣົມກາຮກະທໍາຄວາມຜິດໃນຮາຊາຈັກ (ມາດຕະ 11)

- 2.1 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄມ້ໄດ້
- 2.2 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄດ້ໂດຍຄໍານຶ່ງຄົງໂທ່ງທີ່ຜູ້ນັ້ນໄດ້ຮັບມາແລ້ວ
- 2.3 ກຣົມສາລັກໄທຢັງໄທ່ອີກໄດ້ໂດຍໄໝຄໍານຶ່ງຄົງຄຳພິພາກຂາຂອງສາລັກຕ່າງປະເທດ

ໂສຕທັນ # 1.9

การวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญาของบุคคล

หลัก ในการวินิจฉัยความรับผิดในทางอาญา มีดังนี้

1. การกระทำต้องครบ “องค์ประกอบ” ที่กฎหมายบัญญัติ
  2. การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด และ
  3. การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ

1. การกระทำการต้องครบ “องค์ประกอบ”
ที่กฎหมายบัญญัติ หมายความว่า
    - 1.1 ต้องมีการกระทำ
    - 1.2 การกระทำการ “องค์ประกอบ
ภายในออก”
    - 1.3 การกระทำการ “องค์ประกอบ
ภายนอก”
    - 1.4 ผลของการกระทำการล้มพันธ์กับ
      - การกระทำการหลักในเรื่อง
ความล้มพันธ์ระหว่างการ
กระทำการและผล

2. การกระทำไม่มีกฎหมาย
ยกเว้นความผิด หมายความ
ว่า การกระทำของผู้กระทำ
ซึ่งครบ “องค์ประกอบ” ที่
กฎหมายบัญญัตินั้น ไม่มี
กฎหมายใดๆ ยกเว้นความ
ผิดไว้ หากการกระทำซึ่งครบ
“องค์ประกอบ” ที่กฎหมาย
บัญญัตินั้น มีกฎหมายยกเว้น
ความผิดผู้กระทำการไม่ต้อง
รับผิดในทางอาญา

3. การกระทำที่ไม่มีกฎหมาย
ยกเว้นไทย หมายความว่า
การกระทำของผู้กระทำซึ่ง
ครบ “องค์ประกอบ”
ที่กฎหมายและซึ่งไม่มี
กฎหมายยกเว้นความผิดนั้น
ไม่มีกฎหมายโดยฯ ยกเว้น
ไทยไว้
หากมีกฎหมายยกเว้น
ไทย ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ
ทางอาญา

ໂສຕ້ຫັນ # 1.10

ກາຮກະທຳ

1. ທລັກ: ໄມ່ມີກາຮກະທຳ ໄມ່ມີຄວາມຮັບຜິດທາງອານຸາ

2. ຄວາມໝາຍ

- 2.1 ກາຮເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ ພຣີ່ວ່າໄມ່ເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ
- 2.2 ໂດຍຮູ້ລຳນິກ ກລ່ວຄື່ອ ອູ່ກາຍໄດ້ບັນຄັບຂອງຈິດໃຈ

3. ກາຣົນຈັຍວ່າຜູ້ກະທຳມີກາຮກະທຳ ຕ້ອງພິຈາລາດັ່ງນີ້

- 3.1 ມີຄວາມຄືດທີ່ຈະກະທຳ
- 3.2 ຕກລາງໃຈທີ່ຈະກະທຳດາມທີ່ຄືດ
- 3.3 ໄດ້ກະທຳໄປຕາມທີ່ຕກລາງໃຈ

4. ປະເທດຂອງກາຮກະທຳ (ມາຕຣາ 59 ວຣຄທ້າ)

- 4.1 ກາຮກະທຳໂດຍກາຮເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ
- 4.2 ກາຮກະທຳໂດຍກາຮໄມ່ເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ
  - (1) ກາຮກະທຳໂດຍ “ຝດເວັນ”
  - (2) ກາຮກະທຳໂດຍ “ລະເວັນ”

ໜ້າສັງເກດ – ກາຮເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍຮ່າງລະເມອ ຖຸກສະກຸດຈິດ ໄມ່ຄືວ່າເປັນກາຮກະທຳ
ເພຣະໄມ່ຮູ້ລຳນິກ

5. ກາຮກະທຳໄດ້ໄມ່ເຄລື່ອນໄຫວຮ່າງກາຍ

- 5.1 ກາຮກະທຳໂດຍ “ຝດເວັນ” ຈະເກີດຂຶ້ນເມື່ອຜູ້ກະທຳ ໄມ່ກະທຳໃນລົ່ງໜຶ່ງຕົນມີໜ້າທີ່ຕ້ອງກະທຳ
ແລະໜ້າທີ່ຕ້ອງກະທຳນັ້ນ ເປັນໜ້າທີ່ໂດຍເລີພາະເພື່ອປ້ອງກັນມີໄໝເກີດຜລນັ້ນຂຶ້ນ
- 5.2 ກາຮກະທຳໂດຍ “ລະເວັນ” ຈະເກີດຂຶ້ນເມື່ອຜູ້ກະທຳ ໄມ່ກະທຳໃນລົ່ງໜຶ່ງຕົນມີໜ້າທີ່ຕ້ອງກະທຳ
ແຕ່ໜ້າທີ່ຕ້ອງກະທຳນັ້ນເປັນໜ້າທີ່ໂດຍທ້າວ່າ ໄປ ໄນໃຈ່ ໜ້າທີ່ໂດຍເລີພາະເພື່ອປ້ອງກັນມີໄໝເກີດ
ຜລນັ້ນຂຶ້ນ

ໂສຕທັນ # 1.11

ອົງປ່ຽນກົບຂອງຄວາມຜິດອານຸາ

1. ອົງປ່ຽນກົບກາຍນອກ

1.1 ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດ

1.1.1 ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດເອງ

1.1.2 ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດໂດຍທາງອ້ອມ

● ໃຊ້ຫຼືວ່າຫລຸກຜູ້ອື່ນໜຶ່ງໄມ້ມີເຈດນາກະທຳຜິດເປັນເຄື່ອງມື້ອີນໃນການກະທຳຜິດ

1.1.3 ຜູ້ມີລ່ວ່ມຮ່ວມໃນການກະທຳຄວາມຜິດ

1.1.4 ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດຂ້າງເຄີຍ

● ອາຄີຍໂອກາສຈາກຜູ້ອື່ນກະທຳຄວາມຜິດ

ຂໍ້ອັນດັບ ● ນອກຈາກບຸຄຄລວຣມດາແລ້ວ ນິຕິບຸຄຄລ ກົດຜິດໃນທາງອານຸາໄດ້
ແຕ່ໂທ່າທີ່ຈະລັງມີໄດ້ເພັະໂທ່າທີ່ປັບແລະໂທ່າທີ່ຮັບທຽບພົບລິນເຖິງນີ້

1.2 ການກະທຳ

1.2.1 ຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນທີ່ກົງໝາຍບັງຄຸງຕີເປັນຄວາມຜິດຄື່ອງ ລົງມື້ອີນກະທຳຫຼືວ່າໄກລ໌ຫຼັກບັນລຳເຮົາ

1.2.2 ບາງຄຣົນອ່າຈຕ້ອງຮັບຜິດກ່ອນຂັ້ນລົງມື້ອົງກີໄດ້

1.3 ພັດທິການົ່ວຍເນື່ອງກັບການກະທຳ

1.3.1 ວັດຖຸແໜ່ງການກະທຳ

1.3.2 ພັດທິການົ່ວຍ

2. ອົງປ່ຽນກົບກາຍໃນ

2.1 ເຈດນາ

2.2 ມູລເທຸງຈີ

2.3 ປະມາຫ

ຂໍ້ອັນດັບ – ບາງຈູານຄວາມຜິດແມ່ “ໄມ່ເຈດນາແລະໄມ່ປະມາຫ” ຜູ້ກະທຳກີຈະຕ້ອງຮັບຜິດ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.12

ຄວາມຮັບຜິດທາງອາຄູາ (ມາດຈາ 59 ວຽກທີ່)

1. ທີ່ລັກ : ຕ້ອງກະທຳໂດຍ ເຈຕານາ ຈຶ່ງຈະຮັບຜິດ
2. ຍກເງິນ ຕ້ອງຮັບຜິດ
  - 2.1 ກະທຳໂດຍປະປາກ ເຊີພາກຮົນທີ່ກູ້ມາຍບັນຍຸດໃຫ້ຮັບຜິດ
  - 2.2 ກະທຳໂດຍໄມ່ມີເຈຕານາ ເຊີພາກຮົນທີ່ມີກູ້ມາຍບັນຍຸດໄວ້ຂັດແຈ້ງໃຫ້ຮັບຜິດ
(ຄວາມຮັບຜິດເຄົ່າງຄວັດ)
  - 2.3 ຄວາມຮັບຜິດໃນກະທຳຂອງຜູ້ອື່ນ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.13

ເຈຕານາ (ມາດຈາ 59 ວຽກສອງແລະວຽກສາມ)

1. ປະເທດຂອງເຈຕານາ

- 1.1 ເຈຕານາດາມຄວາມເປັນຈິງ
- 1.2 ເຈຕານາໂດຍຜລຂອງກູ້ມາຍ

2. ຄວາມທາຍ

- 2.1 ເຈຕານາດາມຄວາມເປັນຈິງ ໝາຍຄວາມວ່າ
  - 2.1.1 ຜູ້ກະທຳ ຮູ່ ຂ້ອເທົ່ງຈິງ ອັນເປັນອົງຄປະກອບກາຍນອກຄວາມຜິດ ແລະ (ດ້ານັ້ງກະທຳ **ໄມ້ຮູ້** ຂ້ອເທົ່ງອັນເປັນອົງຄປະກອບກາຍນອກຂອງຄວາມຜິດ ຈະຖືວ່າຜູ້ກະທຳມີເຈຕານາໄມ້ໄດ້ ແຕ່ດ້ານ ມີຮູ້ຂ້ອເທົ່ງຈິງເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມປະປາກ ແລະມີກູ້ມາຍບັນຍຸດໄວ້ເປັນຄວາມຜິດ
ຜູ້ກະທຳດ້ອງຮັບຜິດສູງກະທຳໂດຍປະປາກ)
  - 2.1.2 ຜູ້ກະທຳ “ປະສົງຄົດຕ່ອຜລ” ອີ່ວີ່ “ເລີ້ນເຫັນຜລ” ຂອງກະທຳນັ້ນ (ເຮືອກັນວ່າ “ເຈຕານາອຣມດາ”) “ປະສົງຄົດຕ່ອຜລ” ໝາຍຄວາມວ່າມຸ່ງໝາຍຈະໃຫ້ເກີດຜລຂຶ້ນ “ເລີ້ນເຫັນຜລ” ໝາຍຄວາມວ່າ ເລີ້ນເຫັນວ່າຜລນັ້ນຈະເກີດຂຶ້ນອຍ່າງແນ່ນອນເທິ່ງໃຈຂອງບຸຄຄລໃນສູ້ນະເໜັນນັ້ນ ຈະເລີ້ນເຫັນໄດ້
- 2.2 ເຈຕານາ ໂດຍຜລຂອງກູ້ມາຍ ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ກະທຳໄມ່ປະສົງຄົດຕ່ອຜລອີ່ວີ່ໄມ່ເລີ້ນເຫັນຜລ
ແຕ່ກູ້ມາຍຖືວ່າຜູ້ກະທຳມີເຈຕານາ ທີ່ໄດ້ແກ່ ກະທຳໂດຍ “ພລາດ” ນັ້ນເອງ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.14

ມູລເທດຈຸງໃຈ (ເຈຕາພີເສຍ)

1. ຄວາມໝາຍ ເຫດຖື່ຂັກຈຸງໃຈໃຫ້ບຸຄຄລກຮະທຳຄວາມຝຶດ

2. ມູລເທດຈຸງໃຈກັບຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາ

2.1 ພັກ : ໄນມີຜລດ່ອຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາ

2.2 ຍກເວັນ

2.2.1 ກຣນີກູ່ມາຍບັນຫຼຸດເຈາະຈະໃຫ້ມູລເທດຈຸງໃຈເປັນອົງປະກອບຂອງຄວາມຝຶດ

2.2.2 ນາງຄວາມຝຶດຄື່ອເອມູລເທດຈຸງໃຈເປັນເຫດຸອກຮົງ

2.2.3 ຄື່ອເອມູລເທດຈຸງໃຈເປັນເຫດຸກເວັນຄວາມຝຶດຫຼືອີກເວັນໂທໜ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.15

ກາຮກຮ່າໄດ້ພລາດ (ມາດຈາ 60)

1. ລັກຄະນະຂອງກາຮກຮ່າ

1.1 ເຈຕາກຮ່າທຳດ່ອຄນໜຶ່ງ ແຕ່ຜລຂອງກາຮກຮ່າເກີດແກ່ອີກຄນ

1.2 ຄື່ວ່າໄດ້ກຮ່າໄດ້ໂດຍເຈຕາແກ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜລຮ້າຍ

1.3 ມີໄດ້ເລີພາກກຮ່າໄດ້ໂດຍເຈຕາ ປະນາມທີ່ກາຮກຮ່າໄດ້ມີໄດ້

2. ພັກເກີນທີ່ກາຮກຮ່າໄດ້ພລາດ

2.1 ມີຜູ້ກຮ່າສອງຝ່າຍຈຶ່ງໄປ

2.2 ຜູ້ກຮ່າທຳດ່ອນໄໝເລີ່ມເຫັນຜລກາຮກຮ່າຂອງຜລ

2.3 ຜລຮ້າຍຂອງກາຮກຮ່າຈາກເກີດຈຶ່ງທີ່ແກ່ຜູ້ເລີຍຫາຍຄນແຮກແລະຄນທີ່ສອງກີໄດ້

2.4 ພາກກຮ່າທຳດ່ອທຮັພຍ໌ຂອງຄນໜຶ່ງ ແຕ່ຜລໄປເກີດແກ່ທຮັພຍ໌ຂອງອີກຄນ ຄື່ວ່າກຮ່າໄດ້ພລາດ

2.5 ຖ້າເຈຕາກຮ່າທຳດ່ອບຸຄຄລ ແຕ່ຜລໄປເກີດແກ່ທຮັພຍ໌ຂອງອີກຄນ ຄື່ວ່າພລາດກລັບກັນກີເຊັ່ນກັນ

3. ກາຮກຮ່າໄດ້ພລາດ ເປັນເຈຕາໂດຍຜລຂອງກູ່ມາຍ ອື່ນ ຜູ້ກຮ່າໄມ່ປະສົງຕ່ອຜລຫຼືໄມ່ເລີ່ມເຫັນຜລ ແຕ່ກູ່ມາຍຄື່ວ່າມີເຈຕາ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.16

ກາຮັດຄູ່ມືດໃນຕົວບຸຄຄລ (ມາດຈາ 61)

1. ລັກນະນະຂອງກາຮະທຳ

- 1.1 ເຈຕາກຮະທຳຕ່ອບບຸຄຄລໜຶ່ງ
- 1.2 ແຕ່ກະທຳຕ່ອບອີກຄົນໂດຍສຳຄັ້ນມືດ
- 1.3 ຄື່ອວ່າກະທຳໂດຍເຈຕາຕ່ອຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜລວ້າຍ

2. ພັດທະນາກາຮະທຳໂດຍສຳຄັ້ນມືດ

- 2.1 ມີຜູ້ເລີຍຫາຍິ່ງເຊີ້ວ ດີ້ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜລວ້າຍ
- 2.2 ອາຈສຳຄັ້ນມືດໃນທຣັພຢີລິນກີໄດ້

3. ກາຮັດຄູ່ມືດໃນຕົວບຸຄຄລ ເປັນເຈຕາຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໂດຍເປັນເຈຕາປະເທດປະລົງຄົ່ງຕ່ອຜລ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.17

ກາຮັດຄູ່ມືດໃນຂ້ອເທົ່າຈິງ (ມາດຈາ 62)

1. ກາຮັດຄູ່ມືດວ່າມີຂ້ອເທົ່າຈິງໜຶ່ງເປັນເຫດຍຸກເວັນຄວາມມືດ

- 1.1 ສຳຄັ້ນມືດວ່າມີລິຫຼືປ້ອງກັນ
  - 1.1.1 ປ້ອງກັນໂດຍສຳຄັ້ນມືດແຕ່ເກີນສມຄວາມແກ່ເຫດ ຕ້ອງຮັບຜິດ
  - 1.1.2 ປ້ອງກັນໂດຍສຳຄັ້ນມືດເກີດຂຶ້ນໂດຍປະມາກ ອາຈຕ້ອງຮັບຜິດລູ້ານປະມາກ
ທາກມີກູ້ມາຍບັນຫຼຸດໃຫ້ຮັບຜິດເມື່ອປະມາກ

2. ກາຮັດຄູ່ມືດວ່າມີຂ້ອເທົ່າຈິງໜຶ່ງເປັນເຫດຍຸກເວັນໂທ

- 2.1 ກະທຳຜິດດ້ວຍຄວາມຈຳເປັນໂດຍສຳຄັ້ນມືດ
- 2.2 ສຳຄັ້ນມືດຄືດວ່າກະທຳຕ່ອບທຣັພຢີຂອງຄູ່ສມຮສ
- 2.3 ສຳຄັ້ນມືດວ່າກະທຳຕ່ອບທຣັພຢີຂອງເຈົ້າພັກງານ

3. ກາຮັດຄູ່ມືດວ່າມີຂ້ອເທົ່າຈິງໜຶ່ງເປັນເຫດລຸດໂທ

- 3.1 ສຳຄັ້ນມືດວ່າຖຸກຂໍ່ມ່າງຍ່າງຮັບຜິດດ້ວຍເຫດວັນໄມ່ເປັນອຣມ
- 3.2 ສຳຄັ້ນມືດວ່າກະທຳຕ່ອບທຣັພຢີໃນຮະຫວ່າງຄູາຕີ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.18

ການຫາດອງຄໍປະກອບກາຍນອກ ການໄມ້ຮູ້ຂ້ອເທົ່ງຈົງອັນເປັນອົງຄໍປະກອບກາຍນອກການສຳຄັງຜິດໃນຂ້ອເທົ່ງຈົງ

1. ການຫາດອງຄໍປະກອບກາຍນອກຂອງຄວາມຜິດ

- 1.1 ຄວາມຈົງໄມ້ມີອົງຄໍປະກອບກາຍນອກ ແຕ່ຜູ້ກະທຳເຂົ້າໃຈວ່າມີ
- 1.2 ຜູ້ກະທຳໄມ້ມີຄວາມຜິດ

2. ການໄມ້ຮູ້ຂ້ອເທົ່ງຈົງອັນເປັນອົງຄໍປະກອບກາຍນອກຂອງຄວາມຜິດ

- 2.1 ຄວາມຈົງມີອົງຄໍປະກອບກາຍນອກຍຸ່ຄົບ ແຕ່ຜູ້ກະທຳເຂົ້າໃຈວ່າໄມ້ມີ
- 2.2 ຜູ້ກະທຳໄມ້ມີເຈຕານ ໄມ່ຕ້ອງຮັບຜິດຈຸານກະທຳໂດຍເຈຕານ
- 2.3 ແຕ່ອາຈັນຮັບຜິດຈຸານປະມາຫຼາກຫຼັກຫຼາຍໃຫ້ຮັບຜິດເມື່ອປະມາຫ

3. ການສຳຄັງຜິດວ່າມີຂ້ອເທົ່ງຈົງ ທີ່ຈະເປັນເຫດຸຍເວັນຄວາມຜິດ ຍກເວັນໂທ່າ ອົງລົດໂທ່າ

- 3.1 ຄວາມຈົງອົງຄໍປະກອບກາຍນອກຂອງຄວາມຜິດນີ້ມີຢູ່ຄົບຕ້ວນ
- 3.2 ຜູ້ກະທຳໄມ້ເຈຕານກະທຳຄວາມຜິດແລະ ຜູ້ກະທຳກົງຮູ້ຂ້ອເທົ່ງຈົງນີ້ທຸກປະກາງ
ແຕ່ສຳຄັງຜິດໃນຂ້ອເທົ່ງຈົງໄປວ່າມີເຫດຸຍເວັນຄວາມຜິດ ຍກເວັນໂທ່າ ອົງລົດໂທ່າ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.19

ປະມາຫ (ມາຕາ 59 ວຣຄລີ)

1. ຄວາມທ່ານຍາຍ

- 1.1 ສກວະຂອງຈິຕທີ່ຜູ້ກະທຳໄມ້ປະສົງຄົດຕ່ອຂພລຫຼືເລິ້ນພລຂອງການກະທຳ
ຂອງຕົນ (ຄືວ່າມີເຈຕານ)
- 1.2 ຜູ້ກະທຳໄມ້ຮັມດະຮວງໃຫ້ເພີ່ມພອໃນການກະທຳ
  - 1.2.1 ຄວາມຮັມດະຮວງໃນກາວະເໜັນນີ້
  - 1.2.2 ຄວາມຮັມດະຮວງຕາມວິລີຍ
  - 1.2.3 ຄວາມຮັມດະຮວງຕາມພຸດທິການຟ

2. ທັກວິນຈັຍເຊື່ອຄວາມປະມາຫ

- 2.1 ສມມຕົບຄຄລື້ນເປົ້າປະຕິບັດທີ່ຢູ່ທຸກອຳນວຍເໝືອຜູ້ກະທຳຕ່າງກັນແຕ່ໜາດຄວາມຮັມດະຮວງ
- 2.2 ເປົ້າປະຕິບັດທີ່ຢູ່ທຸກອຳນວຍເໝືອຜູ້ກະທຳຕ່າງກັນແຕ່ໜາດຄວາມຮັມດະຮວງໄດ້ກົງກົງຄືວ່າ
ກະທຳປະມາຫທຸກໄມ້ດີກວ່າ ກົງກົງວ່າຜູ້ກະທຳໄມ້ປະມາຫ

ໂສຕທັນ # 1.19 (ຕ່ອ)

3. ປະມາຫກັນຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸານ

- 3.1 ເປັນຂໍ້ອຍກເວັນໃນເງື່ອງຄວາມຮັບຜິດ ຈະຕ້ອງເປັນກຣນີທີ່ກູ່ໝາຍບັນລຸ້ຕີໄວ້ໂດຍຊັດແຈ້ງ
- 3.2 ຄວາມຜິດທີ່ຕ້ອງຮັບຜິດເມື່ອປະມາຫ ຈະຕ້ອງມີຄໍາວ່າປະມາຫບັນລຸ້ຕີໄວ້ໃນມາຕຽນນໍາ
- 3.3 ຈະຕ້ອງມີຜລຂອງກຣະທຳເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ທາກໄມ່ມີຜລເກີດຂຶ້ນ ໄນຕ້ອງຮັບຜິດຈຸານປະມາຫ

4. ຂ້ອສັງເກດເກີຍກັນກຣະທຳໂດຍປະມາຫ

- 4.1 ການຝ່າຝຶນກູ່ໝາຍຈະຄືວ່າເປັນກຣະທຳໂດຍປະມາຫໃນທັນທີໄດ້
- 4.2 ຄໍາຝັ້ກຮະທຳໄດ້ກຣະທຳໂດຍປະມາຫ ແມ່ນັກຝ່າຍຈະປະມາຫດ້ວຍ ຜູ້ຮະທຳກີ່ຕ້ອງຮັບຜິດແຕ່ລະຄນ
ຮັບຜິດໃນຈຸານປະມາຫ
- 4.3 ກຣະທຳໂດຍປະມາຫຈະມີການຮ່ວມກຣະທຳໃນລັກໝະນະຕົວການ ຜູ້ໃຊ້ໃຫ້ຮະທຳຜິດ ພົມ
ຜູ້ລັນບໍລິນາໄດ້
- 4.4 ກຣະທຳໂດຍປະມາຫຈະມີການພຍາຍາມກຣະທຳຄວາມຜິດໄດ້

ໂສຕທັນ # 1.20

ຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາເຄື່ອງຄວັດ (ໄມ່ມີເຈຕານາ)

ລັກໝະນະຂອງຄວາມຮັບຜິດ

1. ເປັນຂໍ້ອຍກເວັນຂອງຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາອີກປະກາຮັ່ງ
2. ໄນຄຳນິ່ງເຖິງເຈຕານາຂອງຜູ້ຮະທຳ ພິຈາລະນາເພາະກຣະທຳເທົ່ານັ້ນ
3. ກູ່ໝາຍຈະຕ້ອງບັນລຸ້ຕີໄວ້ໂດຍຊັດແຈ້ງວ່າຕ້ອງຮັບຜິດ ແມ່ກຣະທຳໂດຍໄມ່ມີເຈຕານາ
(ມາດຮາ 59 ວຣຄ໌ໜຶ່ງ)

ໂສຕທັນ # 1.21

ຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາໃນກຣະທຳຂອງຜູ້ອັນ

ລັກໝະນະຂອງຄວາມຮັບຜິດ

1. ເປັນຂໍ້ອຍກເວັນຄວາມຮັບຜິດທາງອາງຸາ
2. ໄນຄຳນິ່ງວ່າຜູ້ທີ່ຕ້ອງຮັບຜິດໄດ້ລົງມື່ອກຣະທຳຜິດດ້ວຍຕົນເອງຫຼືໄມ່
3. ອາຄີ່ຍຄວາມລັ້ມພັນຮົບຮວ່າງຜູ້ນັ້ນກັບຜູ້ຮະທຳຜິດຕ້ວງຈິງ
4. ກູ່ໝາຍຕ້ອງບັນລຸ້ຕີໄວ້ໂດຍຊັດແຈ້ງໃຫ້ຕ້ອງຮັບຜິດ

ຕ້ວຍໝາກກູ່ມາຍ

ປັບປຸງ

ເມື່ອວັນທີ 7 ມកຣາມ 2529 ເພື່ອຮລອກຂາຍວິທີຢູ່ເຄື່ອງໜຶ່ງແກ່ນິລ ກາຣະທຳຂອງເພື່ອຮເປັນ
ຄວາມຜິດຈູ້າຍຂອງໂດຍຫລອກລວງຕາມປະມາລກູ່ມາຍອາງຸາມ ມາຕຣາ 271 ປື້ນຖານມີຄວາມຜິດອັນຍອມ
ຄວາມໄດ້ ຕ່ອມວັນທີ 25 ມິນາມ 2529 ຮັ້ງລາລີໄດ້ປະກາດໃຫ້ບັນດັບພະຮາຊບັງຄູ້ງຕີແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມປະມາລ
ກູ່ມາຍອາງຸາມໂດຍແກ້ໄຂຄວາມຜິດຕາມມາຕຣາ 271 ໃຫ້ເປັນຄວາມຜິດຕ່ອແຜ່ນດິນ ວັນທີ 20 ພຖະກາມ 2529
ນິລຮ້ອງທຸກໆທ່ອພັນການສອບສວນໃຫ້ດໍາເນີນຄືກັບເພື່ອຮຈູ້າຍຂອງໂດຍຫລອກລວງຕາມປະມາລກູ່ມາຍ
ອາງຸາມ ມາຕຣາ 271 ເພື່ອຮອ້າງວ່າຄືຂ້າດອາຍຸຄວາມແລ້ວ ຂ້ອອ້າງຂອງເພື່ອຮັ້ງຢືນຫຼືວ່າໄໝ

ຕອບ

ຕາມປະມາລກູ່ມາຍອາງຸາມ ຄ້າກູ່ມາຍທີ່ໃຫ້ໃນຂະກະທຳຜິດແຕກຕ່າງກັບກູ່ມາຍທີ່ໃຫ້ກ່າຍຫລັງ
ກາຣະທຳຜິດ ໃຫ້ໃກ້ກູ່ມາຍລ່ວນທີ່ເປັນຄຸນແກ່ຜູ້ກະທຳຜິດໄໝວ່າໃນທາງໄດ້ ບາທບັງຄູ້ງຕີນີ້ເປັນກາຣັບບັງຄູ້ງຕີໃຫ້
ກູ່ມາຍອາງຸາມມີພລຍ້ອນຫລັງໄດ້ ທ່າງວ່າກູ່ມາຍທີ່ອກກາຍຫລັງນີ້ ເປັນຄຸນແກ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ຈາກຂ້ອເທິຈຈິງ
ໃນປັບປຸງ ຂະເພື່ອຮກະທຳຜິດກູ່ມາຍອາງຸາມບັງຄູ້ງຕີໃຫ້ຄວາມຜິດຕາມມາຕຣາ 271 ເປັນຄວາມຜິດອັນຍອມ
ຄວາມໄດ້ ຄວາມຜິດປະເກທນີ້ເປັນຄຸນແກ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ເພຣະມີເຈື່ອນໄຂໃນກາຣັບປັງຄື້ວຸ້ງເລີຍຫາຍຕ້ອງຮ້ອງທຸກໆ
ກາຍໃນ 3 ເດືອນນັບແຕ່ຮູ້ເຈື່ອນແລະຮູ້ຕ້ວັ້ງຜູ້ກະທຳຜິດ ມີຈະນັ້ນຄືຂ້າດອາຍຸຄວາມ ກາຣັບຮັງລາລວອກກູ່ມາຍ
ໃໝ່ແກ້ໄຂຄວາມຜິດຕາມມາຕຣາ 271 ໃຫ້ເປັນຄວາມຜິດຕ່ອແຜ່ນດິນ ທຳໄທເຈື່ອນໄຂອາຍຸຄວາມຮ້ອງທຸກໆ 3 ເດືອນ
ໜົມໄປ ຜູ້ກະທຳຜິດໄມ້ໄດ້ຮັບປະໂຍ່ນຈາກເຈື່ອນໄຂນີ້ ກູ່ມາຍໃໝ່ຈຶ່ງໄມ່ເປັນຄຸນແກ່ຜູ້ກະທຳຜິດ ຈຶ່ງໄມ່ມີພລ
ຍ້ອນຫລັງ ຕ້ອງຄື້ວ່າຄວາມຜິດຕາມມາຕຣາ 271 ທີ່ເພື່ອຮໄດ້ກະທຳນັ້ນເປັນຄວາມຜິດອັນຍອມຄວາມໄດ້ອູ້ໆ ຊົ່ງມີ
ອາຍຸຄວາມຮ້ອງທຸກໆ 3 ເດືອນ ປຽກງວ່ານິລຮ້ອງທຸກໆທ່ອພັນການສອບສວນເມື່ອວັນທີ 20 ພຖະກາມ 2529
ເກີນກຳທັນດີ 3 ເດືອນ ນັບແຕ່ວັນທີນິລຮູ້ເຈື່ອນຄວາມຜິດແລະຮູ້ຕ້ວັ້ງຜູ້ກະທຳຜິດ ອື່ນວັນທີ 7 ມກຣາມ 2529
ຄື່ອມຂາດອາຍຸຄວາມ ຂ້ອອ້າງຂອງເພື່ອຮຈິງຝຶ່ງ

ໂສຕທັນ # 1.23

ແນວກາເຂົ້າມີຄວບຄົງ

ສ່ວນທີ 1

ຫລັກກົງໝາຍ

{ ກຣະຕາມປໍ່າພູຫາ ປະມາລກງູ້ມາຍ..... ວາງຫລັກ
ໄວ້ວ່າ.....

ສ່ວນທີ 2

ກາຮວິນຈົ້າ
ປໍ່າພູຫາ

ແບບ 1

ຂ້ອເທົ່າຈົງດາມປໍ່າພູຫາ ກາຮທີ.....

ແບບ 2

ຂ້ອເທົ່າຈົງດາມປໍ່າພູຫາ ມີປະເທັນທີ່ຕ້ອງກາຮວິນຈົ້າ ດັ່ງນີ້

ສ່ວນທີ 3

ສຽງ

{ ອົງຄໍາຕອນ ຄືວ.....

เนื้อหาส่วนนี้จะไม่สอนเสริม
ได้จัดทำสรุปหลักกฎหมายเพื่อ
ประโยชน์ของนักศึกษาที่จะใช้ทำความ
เข้าใจด้วยกัน และใช้ทบทวนเตรียมตัวสอบ

ใบตัคค์ # 1.24

ไทยอาญา (มาตรา 18)

1. ประหารชีวิต
2. จำคุก
3. กักขัง
4. ปรับ
5. รับทรัพย์ลิน

ใบตัคค์ # 1.25

ไทยประหารชีวิต

1. วิธีบังคับโทษ ● อีดยาหรือสารพิษให้ตาย
2. การเพิ่มโทษ เพิ่มอีกไม่ได้ (มาตรา 51)
3. การลดโทษ (มาตรา 52)
  - 3.1 ลดหนึ่งในสาม เหลือจำคุกตลอดชีวิต
  - 3.2 ลดกึ่งหนึ่ง เหลือตลอดชีวิต หรือจำคุก 25 ถึง 50 ปี
4. มีทั้งการเพิ่มและลดโทษ ต้องลดอย่างเดียว

ໂສຕ້ຫັນ # 1.26

ໄທໜໍາຄຸກ

1. ປະເທດ: ມີ 2 ປະເທດ

- 1.1 ຕລອດຊືວິຕ
- 1.2 ມີກຳທັນດຽວຍະເວລາ

2. ວິທີນັ້ນຄັບ

- 2.1 ຄວາມຝຶດທີ່ຈຳຄຸກຫຼືປ່ຽນ ທີ່ຫຼືທີ່ຈຳທັງປ່ຽນ
  - ເລືອກລົງຍ່າງໃດກີໄດ້
- 2.2 ຄວາມຝຶດທີ່ຈຳຄຸກແລະປ່ຽນ (ມາຕຣາ 20)
  - (1) ລົງທັງຈຳແລະປ່ຽນ ຫຼືຈຳຄຸກຍ່າງເຕືອນໄວໄດ້
  - (2) ຈະປ່ຽນຍ່າງເຕືອນໄວໄດ້

3. ກາຮຄ່ານວານ (ມາຕຣາ 21, 22)

- 3.1 ເຮັມແຕ່ວັນພິພາກຂ່າ ນັບ 1 ວັນເຕີມ
- 3.2 ທັກວັນທີຄູກຄຸມຂັ້ນອອກ
- 3.3 ກຳທັນດີເປັນເດືອນ ນັບ 30 ວັນ ເປັນ 1 ເດືອນ
- 3.4 ກຳທັນດີເປັນປີ ຄໍານວານຕາມປະລິຫິນ
- 3.5 ປລ່ອຍຕົວໃນວັນຄັດຈາກວັນຄຽບກຳທັນດີ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.27

ກາຮເພີ່ມແລະກາຮລົດໄທໜໍາຄຸກ

1. ໄທໜໍາຄຸກຕລອດຊືວິຕ (ມາຕຣາ 51, 53)

- 1.1 ເພີ່ມອີກໄນໄດ້
- 1.2 ລົດ ຕ້ອງເປົ່າຍືນເປັນຈຳຄຸກ 50 ປຶກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງລົດ
- 1.3 ມີທັງກາຮເພີ່ມແລະກາຮລົດ ຕ້ອງລົດຍ່າງເຕືອນໄວ

2. ໄທໜໍາຄຸກມີກຳທັນດຽວຍະເວລາ (ມາຕຣາ 51, 54)

- 2.1 ຕ້ອງກຳທັນດີໄທໜໍາທີ່ຈະລົງກ່ອນ
- 2.2 ເພີ່ມຫຼືລົດຈາກນັ້ນ
- 2.3 ມີທັງກາຮເພີ່ມແລະລົດ ເພີ່ມກ່ອນແລ້ວຈຶ່ງລົດ
- 2.4 ຄ້າເພີ່ມມາກວ່າຫຼືເຫຼືອເຫຼັກບັນລົດ ໃນເພີ່ມໄນ້ລົດກີໄດ້
- 2.5 ຈະເພີ່ມເປັນຈຳຄຸກເກີນ 50 ປີ ໄນໄດ້

ໂສຕທັນນີ # 1.27 (ຕ່ອ)

3. ລດໂທະຈຳຄຸກໃຫ້ນ້ອຍລົງໄປອຶກ (ມາດຈາ 55)

- 3.1 ຜາລຈຳຄຸກ 3 ເດືອນຫຼືອນ້ອຍກວ່າ
- 3.2 ໄມເມື່ອຮັບດ້ວຍ
- 3.3 ຜາລດົດໂທະຈຳຄຸກອຶກໄດ້ ແຕ່ຈະຍົກເລຍໄໝໄດ້

4. ລດໂທະຈຳຄຸກຄົງປັບອຍ່າງເດືອນ (ມາດຈາ 55)

- 4.1 ຜາລຈຳຄຸກ 3 ເດືອນຫຼືອນ້ອຍກວ່າ
- 4.2 ມີໂທະປັບດ້ວຍ
- 4.3 ລດໂທະຈຳຄຸກອຶກໄດ້ ຫຼືອຍກໂທະຈຳຄຸກ ຄົງປັບອຍ່າງເດືອນໄດ້

5. ຮອກຳທັນໂທະແລຣອກເລກໂທະ (ມາດຈາ 56, 57 58)

- 5.1 ຮອໄດ້ເນັພະໂທະຈຳຄຸກ
- 5.2 ຜາລຈຳຄຸກໄມ່ເກີນ 2 ປີ
- 5.3 ຈຳເລີຍໄມ່ເຄຍຈຳຄຸກມາກ່ອນ (ຍົກເວັນປະມາທ ລູໂທະ)
- 5.4 ເປັນເວື່ອງດຸລືພິນີຈຂອງຄາລທີ່ຈະຮອຫຼວງໄໝ
- 5.5 ຮອໄດ້ໄມ່ເກີນ 5 ປີນັບແຕ່ວັນພິພາກຊາ

ໂສຕທັນນີ # 1.28

ໂທະກັກຂັ້ງ

1. ປ້າຈຸບັນຍັງໄມ່ມີຄວາມຜິດທີ່ບັນຍຸດໃຫ້ລົງໂທະກັກຂັ້ງ

2. ກຣນີທີ່ຈະລົງໂທະກັກຂັ້ງ (ມາດຈາ 23, 29, 32, 46, 47)

- 2.1 ເປົ້າຢືນໂທະຈຳຄຸກເປັນກັກຂັ້ງ
- 2.2 ຕ້ອງໂທະປັບແລ້ວໄມ່ໜໍາຮ່ວຍຄາລສົງລັບຈະໄມ່ໜໍາຮ່ວຍ
- 2.3 ຂັດຂຶ້ນຄຳພິພາກຊາໃຫ້ຮັບທຽບ
- 2.4 ໄມ່ຍອມທຳກັນທົບນຫຼືອຫາປະກັນໄມ່ໄດ້

3. ວິທີບັນຄັບ (ມາດຈາ 24)

- 3.1 ກັກຕ້ວໄວ້ໃນສຖານທີ່ກັກຂັ້ງອັນມີໃໝ່ເຮືອນຈຳ
- 3.2 ຄໍາຄຳສາລເຫັນສມຄວຣ ອາຈໃຫ້ກັກຂັ້ງ
  - (1) ທີ່ອາຄັຍຂອງຜູ້ນັ້ນ
  - (2) ທີ່ອາຄັຍຂອງຜູ້ອື່ນທີ່ຢືນຍອມ
  - (3) ສຖານທີ່ອື່ນອັນອາຈກັກຂັ້ງໄດ້

ໂສຕທັນ # 1.29

ສຶກສົງແລະ ນ້າທີ່ຂອງຜູ້ຕ້ອງໄທທັກຂັງ (ມາດຈາ 25, 26)

1. ສຶກສົງ

- 1.1 ໄດ້ຮັບກາຣເລື່ອງດູຈາກສານທີ່ກັກຂັງ
- 1.2 ໄດ້ຮັບອາຫາຣຈາກກາຍນອກໂດຍເລື່ອຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເອງ
- 1.3 ໃຫ້ເລື່ອຝ້າຂອງຕົນເອງ
- 1.4 ໄດ້ຮັບກາຣເຢີມອຍ່າງນ້ອຍວັນລະຫນຸ່ງໜ້າໂມງ
- 1.5 ຮັບແລະລ່າງຈົດໝາຍໄດ້
- 1.6 ປະກອບອາຊີພທີ່ວິຊາຊີພຂອງຕົນ ໃນການຄືຖຸກກັກຂັງໃນທີ່ອູ້ອູ່ຂອງຕົນເອງທີ່ວິຊາຂອງຜູ້ອື່ນ

2. ນ້າທີ່

- 2.1 ຕ້ອງທຳງານດາມຮະບັບ ຂໍອບັນດັບ ແລະ ວິນຍາ
- 2.2 ຄ້າປະສົງຄົງທຳງານອຍ່າງອື່ນ ໃຫ້ເລື່ອກທຳໄດ້ຕ້າມປະເທດທີ່ລົມຄຽດແຕ່ຕ້ອງໄມ່ຂໍດຕ່ກ່ຽວຂ້ອງຮະບັບ
ຂໍອບັນດັບ ຄວາມປລອດກັບ
- 2.3 ປົກປັດຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ສາລກຳທັນດ

ໂສຕທັນ # 1.30

ກາຣເປົ່າຍືນໄທຈຳຈຸກເປັນກັກຂັງ (ມາດຈາ 23)

1. ທັກເກນົດ

- 1.1 ກະທຳຜິດຊື່ມີໄທຈຳຈຸກ
- 1.2 ສາລຈຳຈຸກໄມ່ເກີນ 3 ເດືອນ
- 1.3 ໄມ່ເຄຍຄູກຈຳຈຸກມາກ່ອນ (ຍກເວັນປະມາທ ລຫຼຸໄທໜີ)
- 1.4 ກັກຂັງໄມ່ເກີນ 3 ເດືອນ ແກນຈຳຈຸກ

2. ຂໍອສັງເກດ

- 2.1 ເປັນຄໍານາຈຂອງສາລຈະເປົ່າຍືນທີ່ໄມ່
- 2.2 ຄ້າສາລລົງໄທຍ່າງອື່ນດ້ວຍ ໄທໝໍ້ນັ້ນຄົມມີອູ້

ໂສຕ້ຫັນ # 1.31

ກາຮປ່ອງໂທໜກັກຂັງເປັນຈຳຄຸກ (ມາດຈາ 27)

1. ທລັກເກນ໌

- 1.1 ຜ່າສືນຮະເບຍນ ຂໍອັບັກຕັບ ວິນຍ ມີເວລີຍ ຢ່າງ
- 1.2 ໄມປູນົບດີຕາມເຈື່ອນໄຂທີ່ຄາລກຳທັນດ ຢ່າງ
- 1.3 ຕ້ອງຄໍາພິພາກຊາໃຫ້ຈຳຄຸກ

2. ພລ – ເປັນກັກຂັງເປັນຈຳຄຸກໄດ້ໄມ່ເກີນເວລາທີ່ຕ້ອງກັກຂັງຕ່ອໄປ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.32

ໂທໝປ້ອນ

1. ວິທີນັ້ນຕັບ (ມາດຈາ 28 ແລະ 29)

- 1.1 ຕ້ອງໝາຍເປັນເງິນກາຍໃນ 30 ວັນ ນັບແຕ່ພິພາກຊາ
- 1.2 ຄ້າໄມ່ໝາຍ
  - (1) ຄູກຢືດທຣັພຢືນໃຊ້ຄ່າປ່ຽນ
  - (2) ກັກຂັງໃນສຕານກັກຂັງຂອງທາງຮາຊກາແທນຄ່າປ່ຽນ (ຈະເປັນໂທໝກັກຂັງແທນຄ່າປ່ຽນນີ້ເປັນຈຳຄຸກໄມ້ໄດ້)

2. ກາຮຄ່ານວນຮະຍະເວລາກັກຂັງແທນຄ່າປ່ຽນ (ມາດຈາ 30)

- 2.1 ນັບວັນເວັ້ມກັກຂັງແທນຄ່າປ່ຽນດ້ວຍ
- 2.2 ຄືອັດຕາ 200 ນາທ ຕ່ອ 1 ວັນ
- 2.3 ທ້າມກັກຂັງເກີນ 1 ປີ ເວັ້ມແຕ່ປ່ຽນຕັ້ງແຕ່ 80,000 ນາທເຊື້ນໄປກັກຂັງໄດ້ໄມ່ເກີນ 2 ປີ
- 2.4 ຄ້າຄູກຄຸມຂັງມາກ່ອນ ທັກວັນທີຄູກຄຸມຂັງອອກຈາກຈຳນວນຄ່າປ່ຽນ
- 2.5 ຄູກກັກຂັງແທນຄ່າປ່ຽນຄຽບແລ້ວ ປລ່ອຍຕົວໃນວັນຄັດຈາກວັນທີຄຽບກຳທັນດ
- 2.6 ຄ້ານໍາເຈີນຄ່າປ່ຽນມາໝາຮະຄຽບ ປລ່ອຍຕົວທັນທີ

3. ກາຮຂອງທັນນີ້ໃນການບໍລິຫານສັນຄົມໃນການຄົງຄ່າພິພາກຊາປ່ຽນໄມ່ເກີນ 80,000 ນາທ (ມາດຈາ 30/1)

- 3.1 ທີ່ຕ້ອງໂທໝປ້ອນໄມ່ເປັນນິດບຸຄຄລ
- 3.2 ໄມມີເຈີນໝາຍຄ່າປ່ຽນ
- 3.3 ອາຈີ່ນຄໍາຮ້ອງຕ່ອຄາລ້ັ້ນດັ່ນທີ່ພິຈາຮານາດຕີ ຂອງທັນນີ້ໃນການບໍລິຫານສັນຄົມ ຮີ່ອງການລາຍລະອຽດປະໂຍ່ງນີ້ແທນຄ່າປ່ຽນ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.32 (ຕ່ອ)

4. ການເພີມແລະລດໄທ່ (ມາຕຣາ 54)

- 4.1 ການນັດໄທ່ທີ່ຈະລັກອົນ ແລ້ວເພີມທີ່ຮືອລດ
- 4.2 ຄໍານີ້ທີ່ເພີມແລະລດ ເພີມກ່ອນແລ້ວຈຶ່ງລດ
- 4.3 ຄໍາເພີມມາກວ່າຫຼືເຫັນກັບລດ ໄນເພີມໄມ່ລົດກີໄດ້

5. ການຂໍາຮ່າຍຢ່າງສູງ (ມາຕຣາ 79)

- 5.1 ຄົດີ້ຢັ້ງໄໝຄາລ ຂໍ້າຮ່າຍແກ່ເຈົ້າພັກການ
- 5.2 ຄົດີ້ຄາລແລ້ວ ຂໍ້າຮ່າຍຕ່ອຄາລກ່ອນເວີ່ມລືບພຍານ
- 5.3 ພລ – ໄນເຄີຍວ່າຈໍາເລີຍຮັບສາຮາກພາບ ເຫັນໄມ່ເຄຍຕ້ອງຄຳພິພາກໜ້າກະທຳກະທຳຜິດ

ໂສຕ້ຫັນ # 1.33

ໄທ່ຮົບທຽບລືນ

1. ທຽບລືນທີ່ຈະຖຸກຮົບໄດ້ (ມາຕຣາ 32, 33, 34, 35)

- 1.1 ທຽບລືນທີ່ຕ້ອງຮົບເສັອ
  - (1) ທີ່ກົງໝາຍບັນຍຸຕີວ່າຜູ້ໄດ້ທຳເປັນຄວາມຜິດ
  - (2) ທີ່ກົງໝາຍບັນຍຸຕີວ່າຜູ້ໄດ້ມີໄວ້ເປັນຄວາມຜິດ
- 1.2 ທຽບລືນທີ່ຕ້ອງຮົບເວັນແຕ່ເປັນຂອງຜູ້ອື່ນທີ່ມີໄດ້ຮູ້ເຫັນດ້ວຍ
  - (1) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ມາຕຣາ 143, 144, 149, 150, 167, 201 ຢ່ອ 202)
  - (2) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ເພື່ອຈຸງໃຈໃຫ້ກະທຳຜິດ
  - (3) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ເປັນຈຳຈັດໃຫ້ກະທຳຜິດ
- 1.3 ທຽບລືນທີ່ອູ້ໃນດຸລືພິນຈຂອງຄາລວ່າຈະຮົບຫຼືໄມ່ ເວັນແຕ່ເປັນຂອງຜູ້ອື່ນທີ່ມີໄດ້ຮູ້ເຫັນດ້ວຍ
  - (1) ທີ່ໄດ້ໃຫ້ຫຼືມີໄວ້ເພື່ອໃຫ້ກະທຳຜິດ
  - (2) ທີ່ໄດ້ມາໂດຍກະທຳຜິດ

2. ວິທີບັນດັບ ໃນການໄມ່ລັ່ງທຽບລືນທີ່ຮົບ (ມາຕຣາ 37)

- 2.1 ຍືດທຽບລືນນັ້ນ
- 2.2 ໄທ້ຂໍາຮ່າຍຄາຫຼືຍືດທຽບຍື່ນໜຸດໃຫ້
- 2.3 ກັກຂັງຜູ້ນັ້ນໄວ້ຈັນກວ່າຈະປົກປັດຕາມຄຳລັ່ງ ໄນເກີນ 1 ປີ

3. ການຂອບຄືທຽບລືນທີ່ຖຸກຮົບ (ມາຕຣາ 36)

- 3.1 ຕ້ອເປັນທຽບທີ່ຖຸກຮົບຕາມມາຕຣາ 33, 34
- 3.2 ເຈົ້າອົງແທ້ຈົງມີໄດ້ຮູ້ເຫັນເປັນໃຈກັບກະທຳຜິດ
- 3.3 ຕ້ອງຮ້ອງຕ່ອຄາລໃນ 1 ປີ ນັບແຕ່ຄຳພິພາກໜ້າຄື່ງທີ່ສຸດ

ສົດທັນ # 1.34

ວິທີກາຣເພື່ອຄວາມປລອດກັຍ (ມາດຕາ 39)

1. ປະເທດກັກກັນ
2. ທ້າມເຂົາເຂົາກຳທັນດ
3. ເຮັດວຽກກັກກັນທັນທຶນ
4. ຄຸມຕົວໄວ້ໃນສຖານພາບາລ
5. ທ້າມປະກອບອາຊີ່ພບາງອຍ່າງ

ສົດທັນ # 1.35

ກັກກັນ

1. ທລັກເການໆ (ມາດຕາ 41, 43, 97)

- 1.1 ເຄຍຸງກັກກັນມາແລ້ວ ພຣີ
- 1.2 ເຄຍຸງຈຳຄຸກໄຟ້ຕໍ່ກວ່າ 6 ເດືອນມາແລ້ວໄມ່ນ້ອຍກວ່າ 2 ຄົ້ງໃນຄວາມຜິດທີ່ຮະບູໄວ້ໃນມາດຕາ 41
- 1.3 ທຳຜິດອີກາຍໃນ 10 ປີ ນັບແຕ່ພັນກັກກັນຫຼີ້ວ່າພັນໂທ່ງ
- 1.4 ອັນດາການເຫັນນັ້ນຝ່ອງຂອໃຫ້ກັກກັນໄດ້
  - (1) ຂອງມາໄປໃນຝ່ອງ
  - (2) ຝ່ອງໃໝ່ກາຍຫລັງ 6 ເດືອນ ນັບແຕ່ຝ່ອງຄົດໄດ້
- 1.5 ຄວາມຜິດທີ່ກະທຳຄະນະອາຍຸໄມ່ເກີນ 17 ປີ ຈະນຳມາພິຈາລະນາກັກກັນໄມ້ໄດ້

2. ຮະຍະເວລາກັກກັນ (ມາດຕາ 41 ວຽກສອງ)

- 2.1 ໄມ່ນ້ອຍກວ່າ 3 ປີ ແລະ ໄມ່ເກີນ 10 ປີ
- 2.2 ເປັນຢ່ານຈະຂອງຄາລຈະກັກກັນຫຼີ້ວ່າໄມ່ກີ່ໄດ້

3. ກາຣຄໍາວານຮະຍະເວລາກັກກັນ (ມາດຕາ 42)

- 3.1 ນັບວັນທີຄາລພິພາກຫາເປັນວັນເຮີມກັກກັນ
- 3.2 ຕ້າຍັງມີໂທ່ງຈຳຄຸກຫຼີ້ວ່າກັກຂັງອູ້ ນັບວັນຄົດຈາກພັນໂທ່ງຈຳຄຸກຫຼີ້ວ່າກັກຍັງເປັນວັນເຮີມກັກກັນ
- 3.3 ກຳທັນດເປັນເດືອນ ນັບ 30 ວັນ ເປັນ 1 ເດືອນ
- 3.4 ກຳທັນດເປັນປີ ຄໍານວານຕາມປະລິກິດ
- 3.5 ກັກກັນຄຽບກຳທັນດແລ້ວ ປລ່ອຍຕ້ວວັນຄົດໄປ

ໂສຕທັນ # 1.36

ຫ້າມເຂົ້າເຂົດກໍາທັນດ (ມາຕຣາ 44, 45)

ໜັກເກັບໜີ

1. ຖຸກຄາລພິພາກຫາລົງໄທ່ເມວ່າປະເກາດໄດ້
2. ສາລສັ່ງຫ້າມເຂົ້າເຂົດກໍາທັນດໄມ່ເກີນ 5 ປີ ນັບແຕ່ພື້ນໄທ່
3. ຝ່າຍືນຄໍາສັ່ງຜິດຕາມມາຕຣາ 194

ໂສຕທັນ # 1.37

ເຮັດວຽກປະກັນທັນທຶນ

1. ໜັກເກັບໜີ (ມາຕຣາ 46)

- 1.1 ອັນດາກຳນົດວ່າ ຈໍາເລີຍຈະກ່ອເຫດຖ້ວຍໜີ້ນ ທີ່ວ່າ
- 1.2 ໃນການພິຈາລາດຕີ ສາລໄມ່ລ່າງໄທ່ຈໍາເລີຍ ແຕ່ເຊື່ອວ່າຈໍາເລີຍຈະກ່ອເຫດຖ້ວຍ
- 1.3 ສາລມີອຳນາຈສັ່ງໃຫ້ຈໍາເລີຍທຳທັນທຶນໂດຍກໍາທັນດເງິນໄມ່ເກີນ 5,000 ນາທວ່າ
  - (1) ຈະໄມ່ກ່ອເຫດຖ້ວຍນັ້ນໃນເວລາທີ່ສາລກໍາທັນດ ໄມ່ເກີນ 2 ປີ
  - (2) ຈະໄມ່ກ່ອໃຫ້ເກີດເຫດຖ້ວຍນັ້ນໃນເວລາທີ່ສາລກໍາທັນດ ໄມ່ເກີນ 2 ປີ
 ແລະທາປະກັນລຳຫຽບໜໍາຮັບໜໍາຮັບເງິນຕາມທັນທຶນ
- 1.4 ການກະທຳຂອງເຕັກອາຍຸໄມ່ເກີນ 17 ປີ ຈະທຳທັນທຶນໄມ້ໄດ້

2. ວິທີບັນຄັບ (ມາຕຣາ 47)

- 2.1 ໄນຍອມທຳທັນທຶນທີ່ວ່າມາດີ
  - (1) ກັກັງຈົນກວ່າຈະທຳທັນທຶນທີ່ວ່າມາດີໄດ້ເຕີມໄມ່ເກີນ 6 ເດືອນ
  - (2) ສັ່ງຫ້າມເຂົ້າເຂົດກໍາທັນດ (ຝ່າຍືນຄໍາສັ່ງຫ້າມເປັນຄວາມຜິດຕາມມາຕຣາ 194)
- 2.2 ຜິດທັນທຶນ
  - (1) ອາຈານໄສ່ສັ່ງໃຫ້ໜໍາຮັບເງິນເລີຍກີໄດ້
  - (2) ສັ່ງໃຫ້ໜໍາຮັບເງິນມີຈຳນວນ
    - ເຫຼັກທີ່ກໍາທັນດໄວ້
    - ນ້ອຍກວ່າທີ່ກໍາທັນດໄວ້
  - (3) ຄ້າໄມ່ໜໍາຮັບເງິນແກ່

ໂສຕທັນ # 1.38

ຄຸມຕັ້ງໄວ້ໃນສະຖານພຍາບາລ (ມາຕຮາ 48, 49)

ຫລັກເກດໍາ

1. ຜາລເຫັນວ່າການປ່ອຍຕົວຜູ້ມີຈິຕບກພຣ່ອງ ໂຮງຈິຕ ອີ່ຈິຕຝຶ່ນເືືອນຈະໄໝປ່ອດກໍາຍແກ່ປະຫາງນ
  - 1.1 ລັ້ງຄຸມຕັ້ງໄວ້ໃນສະຖານພຍາບາລ
  - 1.2 ຖອນຄໍາລັ້ງເນື້ອໄດ້ກີດໄ້
2. ຜາລຈຳຄຸກຈຳເລີຍຫີ່ອຮອໄວ້ ແຕ່ ຜາລເຫັນວ່າຈຳເລີຍກະທຳຜິດພະເສພສຸຮາຫີ່ອຍາເສພຕິດຄາລລັ້ງໃຫ້ ຈຳເລີຍລະເວັນເສພລົ່ງເຫັນນັ້ນໃນເວລາໄມ່ເກີນ 2 ປີ ນັບແຕ່ພັ້ນໂທໜ້ອວັນປ່ອຍຕົວພະຮອລົງໂທໜ້ອ ແຕ່ຈຳເລີຍໄມ່ທຳມາມ
  - 2.1 ລັ້ງຄຸມຕັ້ງໄວ້ໃນສະຖານພຍາບາລ
  - 2.2 ມີກຳຫັນດີໄມ່ເກີນ 2 ປີ
  - 2.3 ຝ່າຝືນຄໍາລັ້ງຄາລ ພິດຕາມມາຕຮາ 195

ໂສຕທັນ # 1.39

ທຳມການປະກອບອາຊີ່ພນາງອຍ່າງ (ມາຕຮາ 50)

ຫລັກເກດໍາ

1. ຜາລລົງໂທໜ້ອໄໝວ່າປະເທດໄດ
2. ຜາລເຫັນວ່າຈຳເລີຍກະທຳຜິດ
  - 2.1 ໂດຍອາຄັຍໂອກສາກການປະກອບອາຊີ່ພຫີ່ວິຊາຊີ່ພຫີ່ວ
  - 2.2 ເນື່ອງຈາກການປະກອບອາຊີ່ພຫີ່ວິຊາຊີ່ພ
3. ຜາລເຫັນວ່າຫັກຈຳເລີຍປະກອບອາຊີ່ພຫີ່ວິຊາຊີ່ພນັ້ນຕ່ອໄປຈະກະທຳຜິດເຫັນນັ້ນອີກ
4. ຜາລລັ້ງທຳມການປະກອບອາຊີ່ພຫີ່ວິຊາຊີ່ພນັ້ນໄມ່ເກີນ 5 ປີນັບແຕ່ພັ້ນໂທໜ້ອ
5. ຝ່າຝືນຄໍາລັ້ງທຳມ ເປັນຄວາມຜິດຕາມມາຕຮາ 196

การสอนเสริม ครั้งที่ 1
แบบประเมินผลตนของหลังเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้บังคับกฎหมายอาญา และความรับผิดทางอาญา”

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปนี้ทีละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อคำตอบที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้อง นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. กฎหมายอาญามาตราหนึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเลพกัญชา ต้องระวังโทษทั้งจำทั้งปรับ” บทบัญญัตินี้มีผลประการใด
  1. ใช้บังคับไม่ได้ เพราะกำหนดโทษไม่ชัดเจน
  2. ใช้บังคับไม่ได้ เพราะการกระทำที่เป็นความผิดคลุมเครือ
  3. ใช้บังคับไม่ได้ เพราะมิได้กำหนดความผิดและโทษไว้
  4. ใช้บังคับได้ เพราะกำหนดความผิดและโทษไว้แล้ว
  5. ใช้บังคับได้ เพราะเป็นกฎหมายที่สมบูรณ์
2. นายเหลืองต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก 2 ปี ในความผิดอาญาฐานหนึ่ง เมื่อนายเหลืองพ้นโทษแล้วรื้อถอนได้ต่ำกฎหมายยกเว้นความผิดฐานนั้น ดังนี้ นายเหลืองจะได้รับผลประการใด
  1. ถือว่านายเหลืองไม่เคยกระทำความผิด
  2. ถือว่านายเหลืองไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น
  3. ถือว่านายเหลืองพันโทษ
  4. นายเหลืองพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด
  5. นายเหลืองหลุดพันความรับผิดทางอาญา
3. กรณีได้เป็นการกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายอาญาถือว่ากระทำในราชอาณาจักร
  1. นายจอห์นทำร้ายนายสมิธในสถานทูตไทยที่กรุงลอนดอน
  2. นายจอห์นทำร้ายนายสมิธในเครื่องบินไทยที่ดอนเมือง
  3. นายจอห์นทำร้ายนายสมิธในเครื่องบินไทยที่เท็กซัส
  4. นายจอห์นไล่ทำร้ายนายสมิธบนเครื่องบินลิงค์ໂປັບທี่ดอนเมือง
  5. นายจอห์นยิงนายสมิธที่สนามบินลิงค์ໂປັບ นายสมิธหลบหนีไปซ่อนตัวในเครื่องบินไทย

4. การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรกรณีได้ ที่ศาลไทยมีอำนาจลงโทษผู้กระทำผิดได้
1. นายแดงคนไทยชาวนาเชื้อสายจหน์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา
  2. นายเหลืองคนไทยเชื่อมขึ้นทางลัวฟ้าติมะคนมาเลเซียที่เมืองปีนัง
  3. นายเอลมุทคนเยอรมันเชื้อโยกทรัพย์นายครามคนไทยที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต
  4. นายโบภาลคนินเดียทำร้ายนายเหลืองนักศึกษาไทยที่กรุงนิวเดลี
  5. ถูกทุกข้อ
5. นายพ่อผลักนายแดงไปชนนายดำ นายดำล้มคีรีจะฟัดพื้นถึงแก่ความตาย นายแดงต้องรับผิดทางอาญาหรือไม่
1. ไม่ต้องรับผิด เพราะกฎหมายยกเว้นโทษให้
  2. ไม่ต้องรับผิด เพราะกฎหมายยกเว้นความผิดให้
  3. ไม่ต้องรับผิด เพราะนายแดงไม่มีการกระทำ
  4. ต้องรับผิด เพราะการกระทำการของคู่ประกอบของความผิด
  5. ต้องรับผิด เพราะมีผลของการกระทำเกิดขึ้น
6. นายเรืองเห็นบุตรชายของตนกำลังจะมีนาในคลองหน้าบ้าน แต่นั่งเฉยปล่อยให้บุตรชายจนม้าตายนายเรืองมีการกระทำในลักษณะใด
1. การกระทำโดยด่วน
  2. การกระทำโดยละเว้น
  3. การกระทำโดยนิ่งเฉย
  4. การกระทำโดยไม่รู้ล้ำนึก
  5. การกระทำโดยรู้ล้ำนึก
7. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 “ผู้ใดเอาของที่มีพิษหรือลิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจ่องในอาหาร ต้องระวังโทษ...” จงบอกว่าข้อใดคือองค์ประกอบภายนอกที่เป็นพฤติกรรมประกอบการกระทำ
1. ของที่มีพิษ
  2. ลิ่งอื่น
  3. น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
  4. เจือในอาหาร
  5. อาหาร
8. กรณีได้ที่ผู้กระทำมีเจตนาอย่อมเลิงเห็นผล
1. นายเขียวเดินชนนายเหลืองด้วยความสะเพร่า
  2. นายทองแอบหยิบหนังลือของนายเงิน
  3. นายหนึ่งยิงนายสองด้วยความเข้าใจผิดว่าเป็นคนร้าย
  4. นายสองยิงเป็นเข้าไปในบ้านขณะมีงานเลี้ยง
  5. นายนกหวังก้อนหินใส่นายกบเพื่อหยอกล้อ

9. กรณีได้เป็นการกระทำโดยลำดับผิด

1. นายแดงหยิบนาพิกานายขาว โดยเข้าใจว่าเป็นนาพิกานายเหลือง
2. นายแดงหยิบนาพิกานายขาวที่วางล้มไว้ในห้องน้ำ
3. นายแดงเก็บขวดเปล่าที่นายเหลืองทิ้งเอาไปขาย
4. นายแดงเอา ก้อนหิน ว้างนายเหลืองคีรษะแตก และก้อนหินไปถูกคีรษะนายขาวแตกด้วย
5. นายแดงดักขิงนายเหลือง กระสุนถูกนายขาวตาย

10. กรณีได้ที่ผู้กระทำได้กระทำโดยประมาท

1. นายหนึ่งใช้ปืนยิงนายสอง แต่ไม่ระวังให้ตีกระสุนไปถูกนายสามตาย
2. นายหนึ่งใช้ปืนยิงสุนัข แต่พลาด กระสุนไปถูกนายสองบาดเจ็บ
3. นายหนึ่งยกปืนจ้องไปที่นายสองเพื่อหลอกเล่น และลั่นไกปืนแต่กระสุนด้าน
4. นายหนึ่งใช้ปืนยิงนายสองบาดเจ็บ กระสุนปืนเฉียดนายขาว
5. นายหนึ่งยิงปืนด้วยความคึกคักนองไม่ระวัง กระสุนนัดหนึ่งเกือบถูกนายสอง

เฉลยแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

การสอนเสริมครั้งที่ 1

แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน	แบบประเมินผลตนเองหลังเรียน
1. (4)	1. (1)
2. (5)	2. (2)
3. (1)	3. (3)
4. (5)	4. (5)
5. (3)	5. (3)
6. (2)	6. (1)
7. (3)	7. (3)
8. (1)	8. (4)
9. (5)	9. (1)
10. (4)	10. (2)